

**MINISTER KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO**
prof. Małgorzata Omilanowska

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 24.02.15.
nr. 639 podpis. Bae...

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich

Wpłynęło dn. 21.02.15. zał.
nr. 987 podpis.

Warszawa, dnia 23 lutego 2015 r.

Znak pisma: DWIM/230/15

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczpospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na oświadczenie senatora Jarosława Laseckiego, dotyczące działalności organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi na polu eksploatacji odtwarzanie, otrzymane w dniu 3 lutego 2015 r. (sygn. BPS/043-69-2953/15), uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

1) W dniu 21 października 2010 rok weszła w życie ustawa o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Zgodnie z przyjętą nowelizacją, wynagrodzenie na rzecz podmiotów uprawnionych z tytułu praw pokrewnych, tj. artystów wykonawców oraz producentów fonogramów i wideogramów będzie pobierane przez jedną organizację, wskazaną na podstawie porozumienia między organizacjami, a w przypadku niemożności jego osiągnięcia, wyznaczoną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Z uwagi na fakt, że powyższe porozumienie nie zostało zawarte, zostało wszczęte postępowanie administracyjne mające na celu wyznaczenie jednej organizacji uprawnionej do poboru wynagrodzenia w imieniu uprawnionych z tytułu praw pokrewnych. Nowelizacja nie wprowadza natomiast zasadniczych zmian, jeżeli chodzi o stowarzyszenia reprezentujące uprawnionych z tytułu praw autorskich. Organizacje te mogą zawrzeć analogiczne porozumienie, ale nie są do tego zobligowane. W obecnej chwili nie wydaje się, aby taka umowa miała być zawarta. Do momentu wyłonienia jednej organizacji zbiorowego zarządzania uprawnionej do poboru wynagrodzenia, w imieniu podmiotów uprawnionych z tytułu praw pokrewnych, na polu eksploatacji odtwarzanie, istnieje obowiązek zawierania umów z organizacjami, które w zezwoleniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego uzyskały takie uprawnienie. Obecnie dziesięć stowarzyszeń ma prawo do poboru wynagrodzenia na polu eksploatacji publicznej odtwarzanie, jednak nie wszystkie z niego korzystają. Pełen wykaz organizacji zbiorowego zarządzania, wraz z określeniem zakresu udzielonych im zezwoleń, zawiera obwieszczenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 marca 2009 r. w sprawie ogłoszenia decyzji Ministra Kultury i

Dziedzictwa Narodowego o udzieleniu i o cofnięciu zezwoleń na podjęcie działalności organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorski lub prawami pokrewnymi (M.P. z 2009 r. Nr 21, poz. 270). Z prawa do poboru wynagrodzenia na polu eksploatacji odtwarzanie korzysta pięć stowarzyszeń:

- 1) Stowarzyszenie Autorów ZAiKS (reprezentujące twórców);
- 2) Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP (reprezentujące artystów wykonawców);
- 3) Związek Artystów Wykonawców STOART (reprezentujący artystów wykonawców);
- 4) Związek Producentów Audio-Video ZPAV (reprezentujący producentów fonogramów i wideogramów);
- 5) Stowarzyszenie Filmowców Polskich (reprezentujące współtwórców utworów audiowizualnych).

W celu zgodnego z prawem odtwarzania muzyki w miejscu prowadzonej działalności gospodarczej, zachodzi konieczność zawarcia stosownych umów licencyjnych z organizacjami zbiorowego zarządzania wskazanymi w pkt 1 - 4 powyżej, natomiast w przypadku odtwarzania programu telewizyjnego zachodzi dodatkowa konieczność zawarcia umowy z organizacją wskazaną w pkt 5.

2 - 4) Nie istnieje jeden oficjalny wykaz podmiotów uprawnionych reprezentowanych przez organizacje zbiorowego zarządzania. Na swoich stronach internetowych niektóre organizacje umieszczają listę członków lub wyszukiwarkę utworów zarejestrowanych w danym stowarzyszeniu. Nie przesądza to jednak o zakresie zarządzania prawami do danych utworów. Organizacje zbiorowego zarządzania mogą bowiem reprezentować podmioty, które nie powierzyły im swoich praw w zarząd, na podstawie instytucji *prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia*, wynikającej z art. 752-757 Kodeksu cywilnego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prowadzący cudzą sprawę bez zlecenia powinien w miarę możliwości zawiadomić o tym osobę, której sprawę prowadzi, i stosownie do okoliczności albo oczekiwać jej zleceń, albo prowadzić sprawę dopóty, dopóki osoba ta nie będzie mogła sama się nią zająć.

W ustawie z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.) nie ma przepisu, który by nakładał na organizację zbiorowego zarządzania obowiązek wykazania, które podmioty reprezentuje, nawet w przypadku zgłoszenia takiego żądania. Ponadto w art. 105 ust. 1 zawarte jest domniemanie, że organizacja zbiorowego zarządzania jest uprawniona do zarządzania i ochrony w odniesieniu do pól eksploatacji objętych zbiorowym zarządzaniem oraz że ma legitymację procesową w tym zakresie. Organizacja zbiorowego zarządzania może się na nie powołać w przypadku żądania wykazania reprezentowanego repertuaru. Należy przy tym zaznaczyć, że domniemanie to nie będzie miało zastosowania w przypadku, gdy do tego samego utworu lub artystycznego wykonania rości sobie tytuł więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania.

5) Domniemanie wynikające z art. 105 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych może zostać obalone w przypadku, gdy do tego samego utworu lub artystycznego wykonania rości sobie tytuł więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania. Istotą tego domniemania jest zwolnienie organizacji zbiorowego zarządzania od obowiązku wykazywania upoważnienia do reprezentacji na polach eksploatacji, które objęte są zezwoleniem Ministra. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 września 2014 r. (sygn. I CSK 621/13) stwierdził, że „do uchylenia tego domniemania nie wystarczy samo wskazanie, że istnieje inna organizacja działająca w tym samym zakresie. Kwestionujący legitymację danej organizacji w odniesieniu do konkretnych praw musi ponadto wykazać, że inna organizacja działająca w tym samym zakresie powołuje się wobec niego na swój tytuł do tych samych praw. Gdyby bowiem do obalenia domniemania przewidzianego w art. 105 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych wystarczyło samo wskazanie działającej w tym samym zakresie innej organizacji, to w sytuacji, w której zezwala się na działanie wielu organizacji o pokrywającym się zakresie zarządzania, domniemanie to mogłoby utracić swoje praktyczne znaczenie.”

6) i 8) Kryteria ustalania stawek wynagrodzeń na polu eksploatacji publicznej odtwarzania powinny wynikać z ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Jeżeli organizacja zbiorowego zarządzania nie posiada zatwierdzonej tabeli wynagrodzeń, wysokość dochodzonych wynagrodzeń powinna uwzględniać wysokość wpływów osiągniętych z korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych, a także charakter i zakres korzystania z tych utworów i przedmiotów praw pokrewnych (art. 110 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych). Jeżeli organizacja zbiorowego zarządzania posiada tabelę wynagrodzeń, zatwierdzoną przez Komisję Prawa Autorskiego, stawki powinny wynikać z tej tabeli. Nowa tabela wynagrodzeń wraz z informacją, która jej część jest prawomocna, zamieszczona jest na stronie internetowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego: <http://bip.mkidn.gov.pl/pages/komisja-prawa-autorskiego/zatwierdzone-tabele-wynagrodzen.php>. Zgodnie z art. 110¹⁶ ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych stawki określone w zatwierdzonych tabelach wynagrodzeń stosuje się w umowach, których stroną jest organizacja zbiorowego zarządzania. Postanowienia umowne określające wynagrodzenie mniej korzystne dla twórców oraz uprawnionych z tytułu praw pokrewnych, niż wynikałoby to z zatwierdzonych tabel wynagrodzeń, są nieważne, a ich miejsce zajmują odpowiednie postanowienia tych tabel. Z powyższego przepisu wynika, że stawki za publiczne odtwarzanie utworów lub przedmiotów praw pokrewnych nie mogą być niższe niż te wynikające z tabel. Jeżeli więc w umowie zawarte są stawki wynikające z tabeli, użytkownicy nie mogą ich negocjować. Należy jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z zasadą swobody umów istnieje możliwość wynegocjowania przez organizacje wyższych stawek niż wynikałoby to ze wspomnianych tabel wynagrodzeń, ale tylko w przypadku jeżeli użytkownik wyrazi na to dobrowolnie zgodę. Obecnie nie są prowadzone prace zmierzające do zmiany przepisów dotyczących wynagrodzenia z tytułu odtwarzania.

7) Organizacje zbiorowego zarządzania mogą żądać zapłaty wynagrodzenia z tytułu publicznego odtwarzania, za cały okres korzystania z utworów, również poprzedzający zawarcie umowy (od dnia faktycznego rozpoczęcia odtwarzania), o ile oczywiście z odtwarzaniem łączy się osiągnięcie korzyści majątkowych. Wynika to z jednej z podstawowych

zasad prawa autorskiego (art. 17 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych), mówiącej że twórcy przysługuje wyłączne prawo do korzystania z utworu i rozporządzania nim na wszystkich polach eksploatacji oraz do wynagrodzenia za korzystanie z utworu. Prawo do wynagrodzenia artysty wykonawcy wynika z art. 86 ust. 2. Analogiczne uprawnienie przysługujące producentowi fonogramu lub wideogramu zawarte jest w art. 94 ust. 5. Skoro podmiotom uprawnionym należy się stosowne wynagrodzenie z tytułu odtwarzania utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, organizacje zbiorowego zarządzania są uprawnione do jego pobierania w imieniu tych podmiotów od momentu kiedy to odtwarzanie się rozpoczęło. Ponadto art. 105 ust. 2 ustawy o prawie autorskim lub prawach pokrewnych stanowi, że w zakresie swojej działalności organizacja zbiorowego zarządzania może się domagać udzielenia informacji oraz udostępnienia dokumentów niezbędnych do określenia wysokości dochodzonych przez nią wynagrodzeń i opłat. Wynika z tego, że na żądanie organizacji, podmiot prowadzący działalność jest zobowiązany udzielić informacji czy i od kiedy odtwarza muzykę lub utwory audiowizualne. Roszczenie o zapłatę wynagrodzenia może być dochodzone dopóki nie upłynie okres przedawnienia, który jest liczony zgodnie z zasadami wynikającymi z Kodeksu cywilnego. Problemem jest jednak wyznaczenie momentu wymagalności takiego roszczenia, w związku z czym okres przedawnienia powinien być rozpatrywany dla każdego utworu z osobna. Zobowiązanie przedawnione staje się zobowiązaniem naturalnym. Dłużnik nie musi go spełnić i nie można tego od niego żądać. Jednak jeśli dłużnik zapłaci przedawniony dług, nie może żądać jego zwrotu powołując się na fakt przedawnienia (art. 411 pkt 3 Kodeksu cywilnego).

Mam nadzieję, że Pan Marszałek uzna powyższe wyjaśnienia za wystarczające.

Z poważaniem,

Z up. MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
PODSEKRETARZ STANU

Andrzej Wyrobiec

Do wiadomości:

Pan Rafał Hykawy, Dyrektor Sekretariatu Prezesa Rady Ministrów, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów